

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษารายกรณีเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ในบทนี้เป็นการสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย กระบวนการศึกษา สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย รวมไปถึงข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัย

แบบการวิจัย (Research Design) ของการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี (Case Study) ที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะและปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

กรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

เด็กชายที่มีคุณลักษณะบ่งบอกว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว จำนวน 2 คน คนที่หนึ่งอายุ 12 ปี 8 เดือน และคนที่สองอายุ 11 ปี 4 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 8 แบบ ดังต่อไปนี้

1. แบบวัดเชาวน์ปัญญา เป็นแบบวัดเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices และแบบวัดเชาวน์ปัญญา Advanced Progressive Matrices ฉบับปี ค.ศ. 1962 ของ J.C. Raven
2. แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบวัดความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพ TCT - DP (The Test for Creative Thinking – Drawing Production) ของ Jellen and Urban
3. แบบสำรวจบุคลิกภาพ 2 มิติ ชุด MPI ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว
4. แบบสอบถามการใช้เวลา ที่พัฒนาโดยอัญชลี สารรัตนะ (2533) เพื่อทราบข้อมูลการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

5. การสังเกต โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตแบบระเบียบพหุเหตุการณ์ (Anecdotal Record) เป็นการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยผู้สังเกตจะไม่ตีความ หรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น

6. แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด ดังต่อไปนี้

1) แบบสัมภาษณ์บิดาและ/หรือมารดาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาด้วยตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความจำนวน 70 ข้อคำถาม ครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะและปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมเด็ก และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2) แบบสัมภาษณ์เด็กที่มีคุณลักษณะที่บ่งบอกว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความจำนวน 40 ข้อคำถาม ครอบคลุมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่กรณีกศึกษามีต่อตนเอง และต่อการเรียน

นำแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับ

7. อัจฉริยประวัติ เป็นการให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษเขียนอัจฉริยประวัติของตนเอง ในด้านความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อเพื่อน และต่อการเรียน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต

8. บันทึกประจำวัน เป็นการให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษเขียนบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เพื่อเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ทราบก่อนการเขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวิธีการของการศึกษารายกรณี 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) กำหนดปัญหา และดำเนินการเตรียมการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาสำหรับการวิจัยในด้านคุณลักษณะและปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมการวิจัยดังต่อไปนี้

1.1) ติดต่อผู้ปกครองของกรณีศึกษาทั้งสองคน เพื่อขอข้อมูลทั่วไป และขออนุญาตดำเนินการวิจัย

1.2) สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย และหาคุณภาพของเครื่องมือ

2) การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 7 แบบ ดังต่อไปนี้

2.1) การสังเกต ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกระเบียบเหตุการณ์ (Anecdotal Record) สังเกตพฤติกรรมกรณีศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่น สถานการณ์ในการเรียน สถานการณ์ในการทำงาน และสถานการณ์ในการทำกิจกรรมอื่น ระยะเวลาในการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลารวม 12 สัปดาห์

2.2) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กรณีศึกษา และผู้ปกครองของกรณีศึกษา บันทึกเทปตลอดการสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการถอดเทปการสัมภาษณ์ และตรวจสอบข้อมูลที่ได้ออกเวลา

2.3) การเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านกรณีศึกษาทั้งสองคน เพื่อสังเกตความเป็นอยู่ทางบ้าน และรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้านด้วยตนเอง

2.4) อัตชีวประวัติ ผู้วิจัยให้กรณีศึกษาเขียนอัตชีวประวัติของตนเอง

2.5) บันทึกประจำวัน ผู้วิจัยให้กรณีศึกษาเขียนบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง

2.6) แบบสอบถาม

(1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยให้กรณีศึกษาและผู้ปกครองกรอกข้อมูล

(2) แบบสอบถามการใช้เวลา ผู้วิจัยให้กรณีศึกษาประมาณเวลาในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

2.7) แบบวัดทางจิตวิทยา

(1) แบบวัดเชาวน์ปัญญา ผู้วิจัยใช้แบบวัดเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices และแบบวัดเชาวน์ปัญญา Advanced Progressive Matrices ฉบับปี ค.ศ.1962 ของ J.C.Raven

(2) แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพ TCT - DP (The Test for Creative Thinking – Drawing Production) ของ Jellen and Urban

(3) แบบวัดบุคลิกภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ 2 มิติ ชุด MPI ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการบันทึกการสังเกตพฤติกรรม การถอดเทปการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การเขียนอัตชีวประวัติ แบบสอบถาม บันทึกประจำวัน และแบบวัดทางจิตวิทยา มาวิเคราะห์เพื่อสรุปคุณลักษณะ และปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการศึกษาโดยครอบครัว และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

4) การสรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นคุณลักษณะและปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นคุณลักษณะและปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว บทบาทของบิดามารดา และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พบว่ากรณีศึกษาทั้งสองมีลักษณะร่วมที่เหมือนกัน และลักษณะที่ต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

1.1 พัฒนาการทางร่างกาย

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) มีพัฒนาการของร่างกายที่เจริญเติบโตได้เร็วกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กทั่วไป
- 2) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวร่างกายเร็วกว่าปกติ
- 3) สามารถสื่อสารกับบิดามารดาด้วยการชี้ข้อความในหนังสือตั้งแต่อายุ 2 ปี
- 4) เป็นโรคภูมิแพ้ (ฝุ่น)

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง มีโรคประจำตัวคือ โรคหอบ
- 2) ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) สุขภาพแข็งแรง
- 2) ออกกำลังกายเป็นประจำ

1.2 พัฒนาการทางอารมณ์

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) มีความรู้สึกค่อนข้างไว
- 2) มีความรู้สึกอึดอัดหรือคับข้องใจถ้าทำงานไม่สำเร็จ
- 3) มีความเข้าใจในตัวเอง

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย
- 2) แสดงอาการหงุดหงิดเวลาถูกบังคับหรือไม่มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ
- 3) ส่วนใหญ่จะนิ่งเฉย ไม่ค่อยแสดงอารมณ์

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) ยังควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดี
- 2) แสดงอารมณ์เป็นเด็กกว่าวัย
- 3) ส่วนใหญ่จะอารมณ์ดี

1.3 พัฒนาการทางสังคม

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) มีเพื่อนน้อย มักมีเพื่อนสนิทเพียง 1 หรือ 2 คน เท่านั้น
- 2) ไม่ค่อยสนใจที่จะคบเพื่อน

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) ไม่ชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- 2) ไม่ชอบทำตามกฎเกณฑ์
- 4) ไม่ค่อยรักษาเวลาเมื่อทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- 5) ไม่ชอบปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) ชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- 2) ทำตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด
- 3) รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด
- 4) ปรับตัวเข้ากับคนได้ง่าย

1.4 ความสามารถทางปัญญา

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
- 2) มีความจำที่ดี
- 3) มีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาในระดับสูงกว่าเด็กอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน
- 4) มีความคิดสร้างสรรค์ทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) ผลการเรียนอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

1.5 ความถนัด และความสามารถพิเศษ

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) มีความมุ่งมั่น และตั้งใจทำงานในสิ่งที่ตนเองสนใจจนสำเร็จ
- 2) มีความสนใจอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้ง
- 3) มีความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตนเองสนใจสูง

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) มีความถนัดทางด้านอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) มีความถนัดทางด้านดนตรีไทยและภาษา

1.6 ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง และต่อการเรียน

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) ยอมรับในความสามารถของตนเอง
- 2) เห็นคุณค่าในตนเอง
- 3) มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครูบางคน และโรงเรียน
- 4) ไม่คิดจะกลับไปศึกษาต่อในระบบโรงเรียนอีก
- 5) ชอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- 6) มีความอยากรู้อยากเห็น ช่างซักถาม
- 7) มีความมุ่งมั่นสูงในสิ่งที่สนใจและตั้งใจ

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมากทุกเรื่อง

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) มีความเชื่อมั่นในตนเองบางเรื่อง

1.7 ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) ขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- 2) ขาดทักษะด้านการเขียนเล่าเรื่อง

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) เครื่องครัดในกฎเกณฑ์มากไป
- 2) ขาดทักษะด้านการพูดอธิบายความ

2. บทบาทของบิดามารดา

2.1 บทบาทในการส่งเสริมด้านการอบรมเลี้ยงดู

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) แสดงออกถึงการให้ความรัก ความอบอุ่นตลอดเวลา
- 2) ให้กำลังใจ และชมเชยบุตรทุกครั้งที่ทำความดี
- 3) เปิดโอกาสให้บุตรได้คิด ได้แสดงความคิดเห็น
- 4) ส่งเสริมให้บุตรได้ใช้ความสามารถช่วยเหลือตนเอง
- 5) มารดาเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำบุตรในเรื่องต่าง ๆ
- 6) เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตร

2.2 บทบาทในการส่งเสริมด้านการเพิ่มความรู้ และประสบการณ์

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) อ่านหนังสือให้บุตรฟังเป็นประจำเมื่ออยู่ในวัยเด็ก
- 2) พาบุตรไปทัศนศึกษา
- 3) พาบุตรไปศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 4) จัดหาสถานที่เรียนตามความสนใจของบุตร
- 5) ให้การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่บุตรชอบเป็นพิเศษ

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

1) ความถี่ในการพาไปทัศนศึกษาค่อนข้างน้อย ประมาณ 1 เดือนต่อครั้ง เนื่องจากข้อจำกัดที่มารดาไม่มีรถยนต์ ทำให้ขาดโอกาสในการพาบุตรไปยังสถานที่ต่างๆ

กรณีศึกษาที่สอง

1) ความถี่ในการพาไปทัศนศึกษาค่อนข้างบ่อย ประมาณ 1 สัปดาห์ต่อครั้ง เพราะบิดามารดามีความพร้อมในทุกด้าน

2.3 บทบาทในการส่งเสริมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) จัดหาหนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถให้กับบุตร
- 2) สนับสนุนให้ใช้อินเตอร์เน็ตในการค้นหาความรู้
- 3) นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงานของบุตร
- 4) จัดห้อง หรือมุมส่วนตัวในการศึกษาหาความรู้ให้แก่บุตร

3. การจัดการศึกษาโดยครอบครัวของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3.1 แนวคิด และเป้าหมายในการจัดการศึกษา

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) ให้บุตรได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
- 2) ให้บุตรได้เรียนรู้ตามความสนใจ และได้พัฒนาความสามารถของตนเอง
- 3) ให้บุตรมีอิสระในการเลือกเป้าหมายของตนเองในอนาคต
- 4) ให้บุตรเป็นคนที่มีคุณภาพ
- 5) อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างไม่รู้สึกแปลกแยก

ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) บุตรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง

กรณีศึกษาที่สอง

- 1) บิดามารดาวางเป้าหมายในชีวิตให้บุตร

3.2 รูปแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมิน

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) จัดการศึกษาในลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว
- 2) เน้นการให้บุตรได้ลงมือทำและเรียนรู้ด้วยตนเอง

- 3) การเรียนรู้เป็นลักษณะบูรณาการ โดยรวมหลาย ๆ วิชาไว้ด้วยกัน
- 4) ใช้สถานการณ์หรือเหตุการณ์ประจำวันในการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย
- 5) ใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยดูจากพัฒนาการและผลงานของบุตร
ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

- 1) รูปแบบและกิจกรรมการเรียนรู้เกิดจากความสนใจของบุตรเป็นหลัก
- 2) ในปัจจุบันนี้ มารดาใช้ระบบการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเทียบวุฒิการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้กับบุตร โดยผ่านสถาบันกวดวิชาแห่งหนึ่ง
- 3) ไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนในวิชาพื้นฐานทั่วไปให้บุตร
กรณีศึกษาที่สอง
- 1) มีกรอบการเรียนรู้เป็นรายปี
- 2) มีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบุตร
- 3) บิดามารดาเป็นผู้กำหนดรูปแบบและกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบุตร
- 4) เนื้อหาสาระอ้างอิงจากตำราเรียนของกระทรวงศึกษาธิการส่วนหนึ่ง และ
ได้เพิ่มเติมเนื้อหาจากหนังสือต่างประเทศเข้าไปด้วย
- 5) จัดการเรียนการสอนในลักษณะสองภาษา
- 6) มีการจัดการเรียนการสอนในวิชาพื้นฐานทั่วไปให้บุตร
- 7) สำหรับปีการศึกษานี้ บิดามารดาได้ลงทะเบียนไว้ที่โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
เพื่อเทียบวุฒิการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และในปีการศึกษาต่อ ๆ ไปจะใช้ระบบ
การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้บุตรได้เทียบวุฒิการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและคาดว่า
จะใช้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 8) บุตรมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง

3.3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

- 1) แหล่งการเรียนรู้มีน้อย และไม่ทันสมัย
- 2) การจัดการศึกษาให้บุตรเป็นรายบุคคลต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก
- 3) บุตรอาจจะขาดเพื่อนในวัยเดียวกัน แต่บิดามารดาพยายามหากลุ่มทดแทน
โดยให้บุตรได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นทั้งในวัยเดียวกันและต่างกัน เพื่อเรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกัน
ในสังคม
- 4) ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสอนบุตร
ลักษณะที่ต่างกัน

กรณีศึกษาที่หนึ่ง

1) มารดาไม่มีความสามารถจำกัดด้านความรู้ในการส่งเสริมบุตร

2) มารดาขาดทุนทรัพย์ในการส่งเสริมความสามารถของบุตร

3) มารดาต้องการให้มีโรงเรียนพิเศษหรือมีสถาบันการศึกษาที่สามารถจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความสามารถของเด็ก

กรณีศึกษาที่สอง

1) บิดามารดาต้องการให้หน่วยงานของรัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

จากการวิเคราะห์ผลจากข้อมูลในประวัติส่วนตัว พบว่ากรณีศึกษาทั้งสองเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Illingworth (1980 : 45) ที่พบว่าจำนวนเด็กในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sheldon (1954 อ้างถึงใน ดวงเดือน อ่อนน่วม, 2529 : 11) และจากผลการวิจัยคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษพบว่า

1.1 พัฒนาการทางร่างกาย จากการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่ากรณีศึกษามีพัฒนาการของร่างกายที่เจริญเติบโตได้เร็วกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กทั่วไป พัฒนาการด้านการพูดค่อนข้างช้ากว่าเด็กทั่วไป คือเริ่มพูดเมื่ออายุ 2 ปี 6 เดือน แต่เมื่อพูดได้แล้วสามารถพูดคำศัพท์ได้มาก ช่างซักถามตลอดเวลา พัฒนาการด้านการสื่อสารด้วยตัวหนังสือจะไวกว่าเด็กทั่วไป คือเมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ สามารถสื่อสารกับบิดามารดาด้วยการชี้ข้อความในหนังสือได้เอง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับคู่มือ บริพัตร ณ อยู่ธาดา (2535 : 36 – 39) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเมื่อเยาว์วัยไว้ว่า เป็นเด็กที่สามารถใช้ศัพท์สูงเกินวัย รวมทั้งการใช้ประโยคได้ยาวกว่าเด็กธรรมดา สามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย มีความสนใจอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีสมาธิดีเยี่ยม

1.2 พัฒนาการทางอารมณ์ จากการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์พบว่ากรณีศึกษาทั้งสองมีความรู้สึกค่อนข้างไว รู้สึกหงุดหงิดถ้าทำงานใดแล้วไม่สำเร็จ แต่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ไม่ค่อยแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมา มีความมั่นใจในตัวเองสูง

1.3 พัฒนาการทางสังคม จากการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม พบว่ากรณีศึกษาทั้งสองคนเป็นเด็กที่มีเพื่อนน้อย จะมีเพียงเพื่อนสนิท 1 หรือ 2 คนเท่านั้น โดยกรณีศึกษาที่หนึ่งไม่ชอบทำตามกฎเกณฑ์ ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่ายๆ และไม่ชอบทำกิจกรรมด้านสังคมร่วม

ถ้าผู้อื่น แต่กรณีศึกษาที่สองเป็นเด็กที่เคร่งครัดในกฎเกณฑ์และเชื่อฟังผู้ใหญ่มาก ชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับคนแปลกหน้าได้ง่าย

จากการศึกษาของอุษณีย์ โภธิสุข (2544 : 10 – 11) ที่พบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะมีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง มีภาวะการรับรู้ทางอารมณ์ที่อ่อนไหวและเข้มข้นกว่าเด็กปกติ มีการตอบสนองทางอารมณ์ที่ฉับไวกว่าที่ใครจะคิด คิดว่าตนเองแปลกแยกไปจากคนอื่น ความไม่ประสานกันระหว่างพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และเชาวน์ปัญญา แต่ก็มิงานวิจัยบางเล่มที่รายงานว่าเด็กที่มีเชาวน์ปัญญาสูงมีการปรับตัวทางอารมณ์และความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ดี

1.4 ความสามารถทางปัญญา จากการวิเคราะห์การวัดเชาวน์ปัญญา ตามตารางที่ 5 พบว่า กรณีศึกษาที่มีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กในวัยเดียวกัน โดยกรณีศึกษาที่หนึ่งมีระดับเชาวน์ปัญญาเท่ากับ 125 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 99 เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจาก 12 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 1,025 คน (มนัส จินตนะดิลกกุล, 2543 : 17 – 18) และกรณีศึกษาที่สองมีระดับเชาวน์ปัญญาเท่ากับ 115 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 95 เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในกลุ่มเดียวกัน สำหรับผลการเรียนของกรณีศึกษาที่สองตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–5 มีผลการเรียนทางด้านวิชาการระดับ 3.00 - 4.00 ตลอด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Javits (1988 quoted in Gallagher, 1994 : 5) และ Marland (1972 quoted in Gallagher, 1994 : 5) ที่กล่าวถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงทางด้านเชาวน์ปัญญา และความถนัดทางวิชาการ

แต่สำหรับกรณีศึกษาที่หนึ่งนั้น มีผลการเรียนทางด้านวิชาการตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับคุชฎี บริพัตร ณ อยุรยา (2542 : 227 – 228) และ West (1991 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 82 – 85) ที่กล่าวถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าความเป็นจริง (Underachiever) อาจจะมีสาเหตุมาจากขาดการเตรียมพร้อมเพื่อการเรียนรู้ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ มีปัญหาด้านอารมณ์ หรือมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

1.5 ความถนัด และความสามารถพิเศษ จากการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า กรณีศึกษาที่หนึ่ง มีความถนัดที่โดดเด่นทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะในด้านอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ ความถนัดดังกล่าวแสดงออกให้เห็นตั้งแต่วัยเยาว์โดยไม่มีใครสอน เมื่อกรณีศึกษาเรียนอยู่ชั้นอนุบาล เริ่มมีลักษณะช่างสังเกต ช่างซักถามอย่างลึกซึ้งเกินกว่าเด็กคนอื่น จนกระทั่งเมื่อกรณีศึกษาอยู่ชั้นประถม ความสนใจด้านอิเล็กทรอนิกส์ ก็เริ่มปรากฏให้เห็นชัดเจน จากพฤติกรรมที่ชอบรื้อคันแคะอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้งานไม่ได้ สามารถประดิษฐ์ชิ้นงานขึ้นมาโดยจำมาจากโทรทัศน์ มีความสามารถในการประยุกต์สิ่งประดิษฐ์จากเครื่องใช้ที่เสียแล้ว และเข้าใจเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผลได้ดี ความสามารถไม่ได้หยุดในเรื่องนี้เท่านั้น ยังมีความสนใจที่จะเรียนรู้การเขียน

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสนุกกับการค้นหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับอุษณีย์ โปธิสุข (2543 : 48 – 49) ที่กล่าวว่าบุคลิกลักษณะของเด็กที่มีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นคนอยากเรียนอยากรู้ มีคำถามมากมายตลอดเวลา ชอบบดค้อนของเล่นออกมาพิสูจน์เป็นชิ้นๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบลงมือปฏิบัติมากกว่านั่งฟัง ช่างสังเกต ช่างสงสัย ชอบวิเคราะห์เรื่องราวต่างๆ อย่างมีเหตุผล

สำหรับกรณีศึกษาที่สอง มีความถนัดที่โดดเด่นในด้านดนตรีไทย นอกเหนือไปจากความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีได้หลายชนิด การจำโน้ตได้อย่างแม่นยำ สามารถเล่นดนตรีตามเสียงเพลงที่ได้ยิน กรณีศึกษายังศึกษาประวัติดนตรีไทย ฟังเพลงไทยและศึกษาที่มาของเพลง จนสามารถบอกได้ถึงความแตกต่างของเสียงดนตรีว่ามาจากเครื่องดนตรีชนิดใด และยังสามารถแต่งเพลงของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gardner (1985 อ้างอิงใน อุษณีย์ โปธิสุข, 2543 : 30 – 32) ที่กล่าวว่าความสามารถทางด้านดนตรี (Musical Ability) เป็นบุคคลที่ชอบฟังเสียงเพลง มีสุนทรียะทางดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ มีความสามารถในเรื่องจังหวะ ระดับเสียง อารมณ์ของดนตรี นักประพันธ์ และ Gagne's (1992 quoted in Piirto, 1994 : 16 – 17) ที่กล่าวว่าเด็กที่มีความสามารถจะมีความถนัดที่แสดงออกอย่างโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน และเป็นความสามารถทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นเอง

กรณีศึกษาทั้งสองสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่สนใจได้ด้วยตนเองถึงแม้จะไม่ได้รับการสอนตั้งแต่เยาว์วัย แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการทำงานจนเห็นผลสำเร็จของงาน มีความสนใจอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความสามารถในการใช้ทักษะทางด้านความคิด มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Renzulli (1978 quoted in Piirto, 1994 : 31) ที่กล่าวว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษหมายถึงเด็กที่มีความสามารถ 3 ประการประกอบกัน คือ มีความสามารถด้านหนึ่งด้านใด สูงกว่าปกติ มีความมุ่งมั่นสำเร็จและมีความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือสามารถสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความมานะมุ่งมั่น มีความจริงจังในการทำงาน

1.6 ความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อตนเองและต่อการเรียน จากการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์และอัดชีวประวัติพบว่า กรณีศึกษาทั้งสองรับรู้ในความสามารถที่โดดเด่นของตนเอง มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครูบางคน และโรงเรียน แต่ชอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความอยากรู้อยากเห็น ช่างซักถาม และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีความมั่นใจในตนเองสูง และเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 55 – 57) ที่กล่าวว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นผู้ที่มีความอยากรู้อยากเห็นอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด มีความกระหายที่จะเรียนรู้ มีความรู้รอบตัวอย่างกว้างขวาง และสนใจสิ่งที่หลากหลาย สนุกกับการเล่นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง กำกับตนเองในการเรียนรู้ได้ มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง

1.7 ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว จากการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์พบว่ากรณีศึกษาทั้งสองมีความรู้สึกเหงาบ้าง และไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องงานวิจัยของ Kunkel et al. (1995 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2543 : 83) ที่ศึกษาพบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษมักจะคาดหมายความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็นอุดมคติ หรือให้ความสนใจกับงานและกิจกรรมมากกว่าความสัมพันธ์กับบุคคล (more task oriented than people oriented) และสอดคล้องกับอูษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ (2543 : 2 – 4) ที่ศึกษาพบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษมักจะมีทักษะในการแสดงออก และการปรับตัวแตกต่างไปจากกลุ่ม หรือสังคม เนื่องจากมีความคิดต่างไปจากคนอื่น และไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

2. บทบาทของบิดามารดา

2.1 บทบาทในการส่งเสริมด้านการอบรมเลี้ยงดู บิดามารดาแสดงออกถึงการให้ความรัก ความอบอุ่นอยู่เสมอ ชมเชย และให้กำลังใจกรณีศึกษาทุกครั้ง เวลาที่กรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม บิดามารดาไม่เคยลงโทษอย่างรุนแรง แต่จะใช้วิธีการพูดคุยอธิบายให้เหตุผล โดยให้กรณีศึกษาได้คิด และแสดงความคิดเห็นร่วมกับบิดามารดาตลอด ถ้าความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันก็ต้องรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นบิดามารดายังวางตัวเป็นเหมือนเพื่อน ให้กรณีศึกษารู้สึกไว้วางใจและสามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความสบายใจ ซึ่งบิดามารดาก็ให้คำปรึกษาและแนะนำทุกครั้ง บิดามารดาพยายามส่งเสริมให้กรณีศึกษาได้ใช้ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในเรื่องทั่วไป รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับกรณีศึกษาในด้านการค้นคว้าหาความรู้ การช่วยเหลือตนเอง และการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย

ผู้ที่ดูแลกรณีศึกษาทั้งสองอย่างใกล้ชิดและกรณีศึกษาให้ความสนนิมนมมากเป็นพิเศษ คือมารดา บิดามารดามีการจัดสถานที่ให้กรณีศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุสติ เรื่องศรีมัน (2534 : 80 –81) ที่พบว่าบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษคือมารดาเนื่องจากเป็นผู้ให้คำปรึกษา และดูแลอย่างใกล้ชิด มีการจัดห้องหรือมุมส่วนตัวให้บุตรเป็นการส่งเสริมความสามารถพิเศษของบุตร

ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์จากข้อมูลที่ค้นพบได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดานั้นมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็ก สำหรับกรณีศึกษาที่หนึ่งมารดามักจะให้บุตรมีอิสระในการทำอะไรตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ Baumrind (1975) ที่ได้อธิบายถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissiveness) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับเด็กมาก ให้ความอบอุ่นแต่ไม่มีการประเมินเด็ก ควบคุมเด็กน้อย ปล่อยให้เด็กเป็นไปตามที่เด็กต้องการ จึงส่งผลให้กรณีศึกษาที่หนึ่งมีบุคลิกชอบอิสระ ไม่ชอบทำตามกฎเกณฑ์ และไม่คอยรักษาเวลา สำหรับกรณีศึกษาที่สองบิดามารดาจะเลี้ยงดูในลักษณะควบคุมบ้าง แต่ก็เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Baumrind (1975) ที่ได้อธิบายถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) เป็นการอบรมเลี้ยงดู

คู่ที่พ่อแม่ควบคุมสูง ให้ทำตามที่พ่อแม่ต้องการ แต่ก็มีการยอมรับในตัวเด็กสูงด้วยเช่นกัน มีการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เหตุผล ซึ่งมีผลให้กรณีศึกษาทั้งสองเป็นเด็กที่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ชอบทำตาม กฎเกณฑ์และรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด

2.2 บทบาทในการส่งเสริมด้านการเพิ่มความรู้ และประสบการณ์ บิดามารดาจะสนับสนุน ส่งเสริมให้กรณีศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่สนใจด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังพาไปทัศนศึกษา ไปตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ไปชมนิทรรศการที่กรณีศึกษาสนใจอยู่เสมอ รวมทั้งการพาไปหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการเพิ่มพูนความสามารถของกรณีศึกษา

2.3 บทบาทในการส่งเสริมด้านวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี บิดามารดาจะจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของกรณีศึกษาทุกครั้ง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยค้นหาหาความรู้ และใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนั้นกรณีศึกษาทั้งสองยังชอบอ่านหนังสือเป็นประจำ โดยเฉพาะหนังสือในเชิงวิชาการ

บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษดังกล่าวสอดคล้องกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่า ผู้ปกครองควรมีเวลาให้กับบุตรในการอภิปรายซักถามปัญหาต่างๆ ให้การชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหา และ อารี รังสินันท์ (2529 : 71 – 77) ที่เสนอแนวปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ด้วยการให้ความรักความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ฝึกให้บุตรรู้จักใช้ความสามารถของตนเอง ช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด ตอบคำถามของบุตรอย่างมีเหตุผล เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันในครอบครัวเพื่อให้เด็กได้เข้าใจ และมีแนวคิดที่ถูกต้อง ให้คำชมเชย และให้กำลังใจแก่บุตร และผดุง อารยะวิญญู (2531 : 24) กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้วยการพาบุตรไปเที่ยวสถานที่สำคัญ ไปดูนิทรรศการต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่บุตรสนใจ

3. การจัดการศึกษาโดยครอบครัวของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3.1 แนวคิด และเป้าหมายในการจัดการศึกษา แนวคิดในการจัดการศึกษานั้น ถือได้ว่าบิดามารดาได้จัดการศึกษาให้เด็กเป็นรายบุคคล โดยให้อิสระแก่กรณีศึกษาในการเลือกเรียนตามความสนใจและความต้องการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543 : 127) ที่ว่าเด็กแต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตนเรียกว่าเป็นแบบ Heterogenuous Group ดังนั้นการจัดการศึกษาแบบกลุ่มควรจะคำนึงถึงการจัดโปรแกรมการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP) ไปด้วยจึงจะทำให้เด็กได้พัฒนาความสามารถของตนเอง สำหรับการเรียนในอนาคตนั้น เด็กสามารถตัดสินใจเลือกเรียนตามความสนใจได้ด้วยตนเอง บิดามารดาจะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำปรึกษา และเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นแก่กรณีศึกษา ให้มีโอกาสนในการศึกษาเทียบเท่าเด็กที่อยู่ในระบบ พร้อม ๆ ไปด้วย

การส่งเสริมความสามารถพิเศษของกรณีศึกษา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เด็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างไม่รู้สึกแปลกแยก

3.2 รูปแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมิน กรณีศึกษาทั้งสองมีรูปแบบในการเรียนรู้ไม่ต่างกัน คือ เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำจริง บูรณาการความรู้ในหลาย ๆ วิชา สอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรมและคุณธรรมเข้าไปในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้กรณีศึกษาทั้งสองยังมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของตนเอง ในเรื่องการประเมินนั้นจะใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง โดยดูจากพัฒนาการและผลงานของเด็กในปัจจุบันเมื่อเทียบกับในช่วงที่ผ่านมา สำหรับการเทียบโอนวุฒิการศึกษา ทั้งสองครอบครัวเลือกระบบการศึกษานอกโรงเรียนในการเทียบวุฒิการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาให้แก่บุตร

แต่สำหรับกรณีศึกษาที่สองมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ค่อนข้างชัดเจน โดยจะมีการกำหนดไว้ว่าปีนี้การเรียนรู้จะไปในทิศทางใด เช่น ปีที่ผ่านมาเป็นปีแห่งศิลปวัฒนธรรมไทย สำหรับปีนี้เป็นปีแห่งภูมิปัญญาไทย ฉะนั้นกิจกรรมที่จัดขึ้นจึงสอดคล้องไปตามแนวคิดที่กำหนดไว้เป็นหลัก นอกจากนั้น วิชาพื้นฐานทั่วไปที่จำเป็น บิดามารดาก็ไม่ละเลย ยังคงจัดการศึกษาให้บุตร เพื่อจะได้มีความรู้เทียบเท่าเด็กที่เรียนอยู่ในระบบโรงเรียน เนื่องจากบิดามารดาเป็นผู้มีการศึกษาค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงคิดวางแผนการเรียนรู้โดยปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการของเด็กและทันต่อความต้องการของสังคม เช่น การจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา ให้เด็กได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

3.3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ กรณีศึกษาทั้งสองมีปัญหาในการเรียนรู้คล้ายกันในเรื่องของแหล่งการเรียนรู้ที่มีน้อย และไม่ทันสมัย ความต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการสอนบุตร

สำหรับกรณีศึกษาที่หนึ่งนั้นมีข้อจำกัดในด้านทุนทรัพย์และขีดความสามารถของมารดาในการส่งเสริมเด็ก เนื่องด้วยเป็นครอบครัวที่มีมารดาเพียงคนเดียว ดังนั้นโอกาสในการสนับสนุนและส่งเสริมเด็กจึงทำได้ไม่เต็มที่ ซึ่งส่งผลให้กรณีศึกษาคิดอยากทำงานเพื่อหารายได้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในอุปกรณ์การเรียนรู้ของตัวเอง

ข้อเสนอแนะจากครอบครัวทั้งสองที่มีความคิดเห็นเหมือนกันคือ อยากให้มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาดูแลเด็กกลุ่มนี้ โดยประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น องค์กรเอกชน มหาวิทยาลัย โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการคัดเลือกเด็ก การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่ม การดูแลเด็กทั้งด้านจิตใจและสังคม การสนับสนุนทุนการศึกษา และการส่งเสริมให้เด็กทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในฐานะเป็นคนของประเทศ เพื่อรักษาความสามารถพิเศษของเด็กให้ เด็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป ไม่ถูกกลืนหายไปพร้อมกับเด็กคนอื่นในสังคม

ในด้านการเรียนรู้ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พบว่ากรณีศึกษาทั้งสองขาดอุปกรณ์ในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การไม่ชอบบันทึกหรือไม่ชอบเขียน ต้องการผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำหรือให้คำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543 : 109 – 111) ที่ศึกษาพบ

ว่าเด็กขาดการชี้แนะที่ดี มีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรและองค์ความรู้ ไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และขาดองค์กรที่ให้การสนับสนุน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเชิงทดลองในการจัดโปรแกรมการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ให้แก่กรณีศึกษาที่หนึ่ง
- 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ระหว่างเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวและเด็กที่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน
- 3) ควรมีการศึกษาเชิงพัฒนาการ (Longitudinal Studics) ในลักษณะการติดตามศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับอายุต่าง ๆ ติดต่อกันไป
- 4) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะของบิดามารดาที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว
- 5) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมของเด็กที่ใช้รูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

- (1) โรงเรียนควรให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล
- (2) หน่วยงานภาครัฐ ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่จะมาดูแลเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกเด็ก การจัดการศึกษาในวิชาพื้นฐานทั่วไปควบคู่ไปกับการส่งเสริมความสามารถของเด็กอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง รวมไปถึงการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมของเด็กให้มีความสอดคล้องกัน
- (3) ควรมีการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาในระดับต่างๆ เช่น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง
- (4) สถานศึกษาควรจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยนำเอาความสามารถพิเศษของเด็กเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในหลักสูตร และนำเอาผลงานของเด็กไปคิดเป็นคะแนน ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กเป็นรายบุคคล
- (5) ควรมีการเผยแพร่งานวิจัยให้กับผู้ปกครองได้รับทราบถึงคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากว่ายังมีผู้ปกครองจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจในการแสดงออกของบุตร

โดยอาจจะคิดว่าเป็นการแสดงออกที่ก้าวร้าว เกรและไม่สนใจเรียน เนื่องจากเด็กที่มีความสามารถพิเศษมักจะ ไม่สนใจการเรียนในวิชาทั่วไป แต่จะสนใจในสิ่งที่ตนเองชอบเรียนมากกว่า

(6) ควรให้ทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากยังมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม ด้านการเรียนการสอนได้ตรงตามความสามารถที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความสามารถ และมีคุณภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

(7) ควรจะมีหน่วยงานจากสถาบันการศึกษาของรัฐ ที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือและประสานงานระหว่างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

(1) ผู้ปกครองที่ไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวทั้งในด้านความรู้ และทุนทรัพย์ จะต้องพยายามหาหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาที่อยู่นอกระบบหรือในระบบที่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็ก และพยายามส่งเสริมความสามารถของเด็กตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

(2) ผู้ปกครองควรทำความเข้าใจคุณลักษณะเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ชัดเจน เพื่อดำเนินการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก โดยไม่เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

(3) ผู้ปกครองที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว จะต้องคำนึงถึงความสามารถพิเศษของบุตรเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาความต้องการ ความสนใจ และลักษณะนิสัยของบุตร เพื่อจะได้ทำการส่งเสริมให้เหมาะสมต่อไป

(4) ผู้ปกครองทั่วไปที่มีความสนใจในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวควรจะศึกษาข้อมูลจากที่มีอยู่ โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ข้อจำกัด และปัญหาที่จะเกิดขึ้นในแต่ละครอบครัว เพื่อจะได้หาแนวทางในการส่งเสริมเด็กที่เหมาะสมต่อไป

(5) ผู้ปกครองควรมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อเด็กจะได้เติบโตขึ้นไปเป็นคนที่มีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

(6) ผู้ปกครองควรให้คำปรึกษา และแนะนำเด็กที่มีความสามารถพิเศษในเรื่องเป้าหมายการเรียนและอาชีพการงาน

(7) ผู้ปกครองที่ดำเนินการจัดการศึกษาด้วยตนเองควรสร้างกลุ่ม หรือเครือข่ายในการเรียนรู้ร่วมกันตามความสนใจของเด็ก เพื่อช่วยเหลือกันในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ และข่าวสารในเรื่องอื่น ๆ